

Sygn. akt II Ca 706/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 17 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Henryk Haak
Sędziowie:	SSO Wojciech Vogt (spr.) SSO Barbara Mokras
Protokolant:	st. sekr. sąd. Elżbieta Wajgielt

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2019 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K. (1)

przeciwko R. C. (1) działająca przez oddział C. p. S.A. Oddział w Polsce

o zadośćuczynienie z tytułu uszkodzenia ciała lub uszczerbku na zdrowiu zasądzone na podstawie art.445

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Krotoszynie

z dnia 21 czerwca 2018r. sygn. akt I C 497/16

1. oddała apelację,
2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 450 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

SSO Barbara Mokras SSO Henryk Haak SSO Wojciech Vogt

II Ca 706/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 21 kwietnia 2016 r. powódka M. K. (1) wniosła do Sądu Rejonowego w Krotoszynie o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego C. S. z siedzibą w P. kwoty 5.200 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 listopada 2015 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez powódkę. Ponadto powódka wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka podniosła, iż w dniu 19 lipca 2015 r. około godziny 17.00 w W. na rondzie (...) przy Al. (...) doszło do zdarzenia, gdzie kierujący samochodem osobowym marki M. (...) o nr rej. (...) wjechał na skrzyżowanie na czerwonym świetle doprowadzając do zderzenia z prawidłowo jadącym pojazdem marki F. (...) o nr rej. (...). W wyniku tego zdarzenia poszkodowana została powódka M. K. (1), będąca pasażerką w/w pojazdu. Powódka miała zapięte pasy bezpieczeństwa i nie znajdowała się pod wpływem alkoholu ani środków odurzających. Na miejsce zdarzenia przybyli funkcjonariusze Policji, a sprawca wypadku był ubezpieczony w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym towarzystwie ubezpieczeń. Wskutek wypadku z dnia 19 lipca 2015 roku powódka doznała obrażeń ciała w postaci stłuczenia głowy z pourazowymi bólami i zawrotami głowy, stłuczenia ze skręceniem aparatu więzadłowego kręgosłupa szyjnego z pourazowym bólem głowy, szyi i ograniczeniami ruchomości powodującymi konieczność noszenia kołnierza ortopedycznego oraz pourazowego drętwienia kończyn górnych. W związku z wypadkiem u powódki ujawniły się ponadto objawy stresu pourazowego w postaci m.in. niepokoju, pobudzenia, zaburzeń snu, trudności w zasypianiu, lęku przed jazdą samochodem i ruchem komunikacyjnym. W dniu 13 października 2015 roku powódka wystąpiła do pozwanego towarzystwa ubezpieczeń z roszczeniem o zapłatę odszkodowania i zadośćuczynienia. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił powódce kwotę 800 zł tytułem zadośćuczynienia, kwotę 112,40 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia, kwotę 115,37 zł tytułem zwrotu utraconego dochodu oraz kwotę 157,17 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdów do placówek medycznych. Powódka z tą decyzją się nie zgodziła i uznała iż kwota zadośćuczynienia jest rażąco za niska.

W odpowiedzi na pozew złożonej dnia 19 sierpnia 2016 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany podniósł, że w toku postępowania likwidacyjnego pozwany uznał swoją odpowiedzialność i przyznał powódce kwotę 800 zł tytułem zadośćuczynienia. W ocenie pozwanego żądanie przez powódkę dodatkowego zadośćuczynienia jest nieuzasadnione, a jego wysokość rażąco wygórowana nie znajdująca odzwierciedlenia w rozpatrywanym stanie faktycznym.

Sąd Rejonowy w Krotoszynie wyrokiem z dnia 21 czerwca 2018 r. zasądził od pozwanego na rzecz powódki M. K. (2) kwotę 5.200 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 listopada (...) do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty i orzekł o kosztach postępowania.

Rozstrzygnięcie swoje oparł na następujących ustaleniach:

W dniu 19 lipca 2015 r. około godziny 17.00 w W. na rondzie (...) przy Al. (...) doszło do zdarzenia, gdzie kierujący samochodem osobowym marki M. (...) o nr rej. (...) wjechał na skrzyżowanie na czerwonym świetle doprowadzając do zderzenia z prawidłowo jadącym pojazdem marki F. (...) o nr rej. (...). W wyniku tego zdarzenia poszkodowana została powódka M. K. (1), będąca pasażerką w/w pojazdu. Powódka miała zapięte pasy bezpieczeństwa i nie znajdowała się pod wpływem alkoholu ani środków odurzających. Na miejsce zdarzenia przybyli funkcjonariusze Policji. Powódka wróciła do O. innym pojazdem. Z uwagi na ból głowy udała się na pogotowie, gdzie zrobiono zdjęcie RTG kręgosłupa. Rozpoznano stłuczenie głowy, uraz przeciążeniowy kręgosłupa szyjnego. Zalecono zastosowanie kołnierza ortopedycznego miękkiego i przepisano leki przeciwbólowe. Następnego dnia powódka udała się do lekarza rodzinnego, który ponownie kazał się udać na (...) do K.. W szpitalu zrobiono powódce badanie KT głowy i kręgosłupa szyjnego, które to badanie nie wykazało zmian urazowych. Powódka dalsze leczenie kontynuowała w poradni chirurgicznej, gdzie zgłosiła się dnia 21.07.2015r. i otrzymała zwolnienie lekarskie oraz zalecono nadal kołnierz szyjny. Dnia 02.09.2015r. zalecono powódce masaż

dowód: zeznania powódki M. K. (1) k. 65-66 akt, zeznania świadka D. K. k. 64 – 65 akt, akta szkody, dokumentacja medyczna k. 8-19 akt, rachunki i faktury k. 23-28 akt,

W dacie zdarzenia kierujący samochodem marki M. (...) o nr rej. (...) posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanej firmie ubezpieczeniowej.

dowód: bezsporne.

Powódka dokonała zgłoszenia szkody. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego pozwany uznał swoją odpowiedzialność i przyznał powodowi kwotę 800,00 zł tytułem zadośćuczynienia.

dowód: akta szkody, pismo k. 29-30, 31 akt

Przebyty przez powódkę M. K. (1) w dniu 19 lipca 2015 r. uraz polegał na powierzchownych obrażeniach głowy i łokcia oraz kręgosłupa szyjnego. Konieczne było leczenie specjalistyczne i rehabilitacja w postaci masaży. Przebyty uraz nie spowodował powstania stałego uszczerbku na zdrowiu albowiem wykonane aktualnie badanie nie wykazało uszkodzenia struktury narządu ruchu, ani też jakiegokolwiek pourazowego zaburzenia czynności. Przebyty uraz spowodował jednak powstanie długotrwałego uszczerbku na zdrowiu albowiem po upływie ponad pół roku od zdarzenia utrzymywało się ograniczenie czynności narządu ruchu kręgosłupa. Długotrwały uszczerbek na zdrowiu powódki wyniósł 5%. Wypadek i jego skutki były źródłem dolegliwości bólowych i tak w oparciu o umowną 10 ° skalę WAS można określić, że w ciągu pierwszego tygodnia ból wynosił 5°, do końca 2 tygodnia obniżył się do 4°, a na koniec pierwszego miesiąca 3° i do siedmiu miesięcy od wypadku na poziomie 2°. Aktualnie powódka nie potrzebuje dalszego leczenia, rokowania są dobre. Przebyty uraz nie wpływa w jakikolwiek sposób na funkcjonowanie powódki, jej stan zdrowia z ortopedycznego punktu widzenia wrócił do stanu sprzed zdarzenia.

dowód: opinia biegłego ortopedy M. G. k. 78-80, 105 akt.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej wymieniony osobowy i rzeczowy materiał dowodowy zebrany w sprawie.

Sąd uznał za wiarygodny dowód zeznania powódki M. K. (1) co do przebiegu i przyczyn przedmiotowego zdarzenia. Na przymiot wiarygodności zasługują również jej zeznania odnośnie przebiegu leczenia oraz zabiegów jakim została poddana w związku z doznanymi uszkodzeniami ciała. Zeznania powódki w tym zakresie znajdują pełne potwierdzenie w dowodach z dokumentacji lekarskiej i opinii biegłego, a także w zeznaniach świadka D. K.. Jako wiarygodne należało również ocenić zeznania świadka D. K. co do przebiegu leczenia powódki. D. K., który jest mężem powódki brał czynny udział w procesie leczenia powódki, zajmował się nią w czasie choroby. Posiadała więc informacje na temat procesu jego leczenia.

Sąd uznał za w pełni wiarygodny dowód w sprawie w postaci opinii biegłego ortopedy M. G.. W ocenie Sądu powyższa opinia biegłego jest jasna i logiczna, a nadto została sporządzona fachowo i rzetelnie. Wnioski wywiedzione w opinii są należycie uzasadnione i wolne od błędów logicznych oraz wewnętrznych sprzeczności, co świadczy o dużym doświadczeniu zawodowym i rzetelnej wiedzy fachowej biegłego. Ponadto biegły w uzupełniającej opinii wyjaśnił w sposób szczegółowy wszelkie wątpliwości zgłoszone przez strony.

Sąd uznał również za wiarygodne dokumenty, z których dowód przeprowadzono w toku postępowania. Ich autentyczność oraz prawdziwość stwierdzonych w nich faktów nie budziła wątpliwości. Ponadto zebrana w aktach sprawy dokumentacja medyczna stała się podstawą opracowania opinii przez biegłych i nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania, w takim zakresie dokumenty te mają istotne znaczenie dla sprawy.

Sąd uznał za wiarygodne dołączone do sprawy akta szkody. Potwierdzają one fakt zawarcia umowy ubezpieczenia, zgłoszenia szkody, wypłaty zadośćuczynienia przez pozwaną.

Zgodnie z treścią art. 445 § 1 k.c. w wypadkach przewidzianych w art. 444 k.c. tj. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Poza sporem w niniejszej sprawie pozostaje to, iż pozwane Towarzystwo (...) uznało swoją odpowiedzialność za skutki wypadku z dnia 19.07.2015r. z tytułu odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Sporna pozostaje jedynie wysokość zadośćuczynienia.

Zadośćuczynienie jest sposobem naprawienia krzywdy. Chodzi tu o krzywdę ujmowaną jako cierpienie fizyczne, a więc ból i inne dolegliwości oraz cierpienia psychiczne, czyli negatywne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała, czy rozstroju zdrowia w postaci np. zeszpecenia, wyłączenia z normalnego życia, itp. Celem zadośćuczynienia jest przede wszystkim złagodzenie tych cierpień. Winno ono mieć charakter całościowy i obejmować wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne, zarówno już doznane, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości (por. wyrok SN z dnia 03.02.2000 r., I CKN 969/98, nie publ., wyrok SN z dn. 11.07.2000 r., II CK 1119/98, nie publ., wyrok z dnia 14.02.2008 r. II CSK 536/07 LEX nr 461725).

O rozmiarze należnego zadośćuczynienia pieniężnego decyduje rozmiar doznanej krzywdy. Jednakże niewymierny w pełni charakter krzywdy sprawia, że ustalenie jej rozmiaru, a tym samym wysokości zadośćuczynienia zależy od oceny sądu. Przyjmuje się, że ocena ta powinna opierać się na całokształcie okoliczności sprawy.

Krzywdą wynagradzana zadośćuczynieniem pieniężnym, uregulowanym w art. 445 § 1 k.c., jest szkodą niemajątkową. Charakter takiej szkody decyduje o jej niewymierności. Przyznanego poszkodowanemu zadośćuczynienia nie należy zatem traktować na zasadzie ekwiwalentności, którą charakteryzuje wynagrodzenie szkody majątkowej. Odpowiedniość kwoty zadośćuczynienia ma służyć złagodzeniu doznanej krzywdy. Przy ocenie wysokości zadośćuczynienia za krzywdę należy uwzględnić przede wszystkim: nasilenie cierpień fizycznych i psychicznych, długotrwałość choroby, rozmiar kalectwa, konsekwencje uszczerbku na zdrowiu w życiu osobistym i społecznym, wiek poszkodowanego, nieodwracalność następstw uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia (kalectwo, oszpecenie), rodzaj wykonywanej pracy, szanse na przyszłość, poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiowa oraz inne czynniki podobnej natury. (por. wyrok SN z dnia 09.02.2000r., III CKN 582/98, nie publ., wyrok SN z dn. 10.06.1999r., II UKN 681/98, OSNAP 2000/16/626, Wyrok SN z dnia 09.11.2007 r., V CSK 245/07, LEX nr 369691, Biul.SN 2008/4/11, OSNC-ZD 2008/4/95).

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym opinii biegłego lekarza ortopedy, którą Sąd w pełni podziela, powódka M. K. (1) doznała w wyniku zdarzenia z dnia 19 lipca 2015 r. długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wynoszącego łącznie 5%. Wypadek i jego skutki były źródłem dolegliwości bólowych i tak w oparciu o umowną 10 ° skalę WAS można określić, że w ciągu pierwszego tygodnia ból wynosił 5°, do końca 2 tygodnia obniżył się do 4°, a na koniec pierwszego miesiąca 3° i do siedmiu miesięcy od wypadku na poziomie 2°. Powódka korzystała z kołnierza ortopedycznego. Z uwagi na ból powódka była zmuszona do korzystania z wizyt lekarskich u lekarza chirurga i ortopedy. Brała również leki przeciwbólowe. Ból był dla powódki uciążliwy.

Wobec powyższego Sąd uznał, iż z uwagi na sam uraz, długotrwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 5%, ból i dyskomfort powódce należy się tytułem zadośćuczynienia kwota 6.000 zł. Zdaniem Sądu kwota ta nie jest wygórowana. Zadośćuczynienie ma mieć charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość nie może stanowić kwoty symbolicznej, lecz musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość (tak Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 08.11.2005r., I ACa 329/05, LEX nr 186505).

Z uwagi na powyższe Sąd orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku, zasądzając od pozwanego na rzecz powódki z tytułu zadośćuczynienia kwotę 5.200 zł (6.000 – 8.000 zł – wypłacone w toku postępowania likwidacyjnego) uznając ją za odpowiednią rekompensatę pieniężną za doznaną przez powódkę krzywdę, która nie spowoduje w realiach niniejszej sprawy nieuzasadnionego wzbogacenia powódki wraz z należnymi odsetkami.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. Na koszty przedmiotowego postępowania składają się: opłata sądowa w kwocie 260 zł, wynagrodzenie biegłego w łącznej kwocie 670,35 zł, wynagrodzenie pełnomocników stron i wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwotach po 2.417 zł. Powódka uiściła opłatę sądową w kwocie 260 zł oraz zaliczkę na poczet kosztów opinii biegłego w kwocie 500 zł. Powódka wygrała sprawę w całości. Pozwany

powinien zwrócić powódce kwotę 3.194 zł tytułem kosztów procesu (260 zł + 500 zł + 2.417). O powyższym orzeczono w punkcie 2 sentencji wyroku.

W punkcie 3 sentencji wyroku Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Krotoszynie kwotę 670,35 zł tytułem części nie uiszczonych kosztów sądowych.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył pozwany zaskarżając wyrok w części tj. w zakresie punktu pierwszego – ponad kwotę 1200 zł oraz w konsekwencji w zakresie punktu drugiego oraz trzeciego, tj. w zakresie obciążenia kosztami procesu pozwanego w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego - art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. przez ich błędne zastosowanie polegające na przyjęciu, że przyznana kwota zadośćuczynienia jest odpowiednia w stosunku do doznanej krzywdy, choć z dokumentów zgromadzonych w niniejszej sprawie wynika, że stopień intensywności doznanej przez powódkę krzywdy nie jest na tyle wysoki, by uzasadniał uznanie zadośćuczynienia w łącznej kwocie 6000 zł,

2. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na wynik sprawy:

- art. 232 k.p.c. przez przyjęcie, że powódka sprostą spoczywającemu na niej ciężarowi dowodowemu i udowodniła fakty pozwalające na przyznanie jej zadośćuczynienia w zasądzonej kwocie;
- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd granic swobodnej oceny dowodów i w konsekwencji wyprowadzenie ze zgromadzonego materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających, schematyczną i pobieżną ocenę materiału dowodowego, nierozważenie go w sposób wszechstronny, a w efekcie nieustalenie lub błędne ustalenie faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, a ujawniające się poprzez pominięcie faktu, że krzywda doznana przez powódkę nie miała charakteru trwałego, a jej skutki nie były i nie są obecnie na tyle intensywne, aby uzasadniało to przyznanie na rzecz powódki zadośćuczynienia w łącznej kwocie 6.000 zł;
- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie w uzasadnieniu wyroku okoliczności wyjaśniających pominięcie przez Sąd wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego;
- art. 236 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c. przez nierozpoznanie wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego

W oparciu o te zarzuty wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części przez oddalenie powództwa ponad kwotę 1200 zł i rozdzielenie kosztów na podstawie art. 100 k.p.c.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w całości podziela ustalenia i rozważania Sądu I instancji i uznaje je za własne.

Skarżący podnosi w swojej apelacji zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Zarzut ten nie jest uzasadniony.

W myśl art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według swego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału. Sąd Rejonowy dokonując tej oceny nie naruszył reguł oznaczonych w powołanym tu unormowaniu, dającym wyraz obowiązywaniu zasady swobodnej oceny dowodów.

Cechą istotną swobodnej oceny dowodów jest ich bezstronna ocena (por. np. K. Piasecki, w: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do artykułów 1 – 505, pod red. K. Piaseckiego, Warszawa 2006, t. I, s. 1026). Takiej właśnie – tj. bezstronnej oceny – dokonał Sąd I instancji.

Wszelkie rozważenie zebranego materiału oznacza uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych środków dowodowych, a mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności (por. W. Siedlecki, Realizacja zasady swobodnej oceny dowodów w polskim procesie cywilnym, NP. 1966, nr 4, s. 20). Sąd Rejonowy wszelkierownie rozważył zebrany w tej sprawie materiał.

Swoje twierdzenia Sąd I instancji przekonująco i należycie uzasadnił.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że przebyty przez powódkę M. K. (1) w dniu 19 lipca 2015 r. uraz polegał na powierzchownych obrażeniach głowy i łokcia oraz kręgosłupa szyjnego. Konieczne było leczenie specjalistyczne i rehabilitacja w postaci masażu. Przebyty uraz nie spowodował powstania stałego uszczerbku na zdrowiu albowiem wykonane aktualnie badanie nie wykazało uszkodzenia struktury narządu ruchu, ani też jakiegokolwiek pourazowego zaburzenia czynności. Przebyty uraz spowodował jednak powstanie długotrwałego uszczerbku na zdrowiu albowiem po upływie ponad pół roku od zdarzenia utrzymywało się ograniczenie czynności narządu ruchu kręgosłupa. Długotrwały uszczerbek na zdrowiu powódki wyniósł 5%. Wypadek i jego skutki były źródłem dolegliwości bólowych i tak w oparciu o umowną 10 ° skalę WAS można określić, że w ciągu pierwszego tygodnia ból wynosił 5°, do końca 2 tygodnia obniżył się do 4°, a na koniec pierwszego miesiąca 3° i do siedmiu miesięcy od wypadku na poziomie 2°. Aktualnie powódka nie potrzebuje dalszego leczenia, rokowania są dobre. Przebyty uraz nie wpływa w jakikolwiek sposób na funkcjonowanie powódki, jej stan zdrowia z ortopedycznego punktu widzenia wrócił do stanu sprzed zdarzenia.

Nie jest więc uzasadniony zarzut, że Sąd niewłaściwie ocenił dowody i dokonał niewłaściwych ustaleń faktycznych. Ustalenia te mają swoje zakotwiczenie w materiale dowodowym, w szczególności w opinii biegłego ortopedy M. G.. Sąd trafnie podzielił tę opinię w całości, gdyż opinia ta jest jasna i logiczna, a nadto została sporządzona fachowo i rzetelnie. Wnioski wywiedzione w opinii są należycie uzasadnione i wolne od błędów logicznych oraz wewnętrznych sprzeczności, co świadczy o dużym doświadczeniu zawodowym i rzetelnej wiedzy fachowej biegłego. Ponadto biegły w uzupełniającej opinii wyjaśnił w sposób szczegółowy wszelkie wątpliwości zgłoszone przez strony.

W tej sytuacji wniosek o powołanie innego biegłego nie był uzasadniony.

Podnoszone przez stronę pozwaną zarzuty stanowią jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu.

Na podstawie art. 286 k.p.c. można wyodrębnić opinię główną i uzupełniającą. Opinię uzupełniającą sąd dopuszcza gdy opinia główna jest niewystarczająca, tj. wówczas gdy nie daje odpowiedzi na zadane zagadnienia lub nie zawiera pełnego uzasadnienia. Opinia lub jej uzasadnienie nie daje odpowiedzi na zadane pytania, gdy są niejasne, niepełne lub sprzeczne. Opinia jest niejasna jeśli jest niezrozumiała, albo zawiera dedukcje lub konkluzję niezgodną ze sprawozdaniem lub regułami logicznego myślenia. Opinia biegłych jest niepełna jeśli nie wyczerpuje w całości postawionego przez sąd zagadnienia (por. Łukasz Błaszczak, Dowody i postępowanie dowodowe w sprawach cywilnych, Warszawa 2015, s. 631).

Należy podkreślić, że dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłych stanowi uprawnienie, a nie obowiązek sądu. W niektórych sytuacjach procesowych mimo braków lub sprzeczności opinii sąd może dane zagadnienie rozwiązać sam, stąd też sformułowanie „sąd może zażądać dodatkowej opinii”. Dokonanie czynności określonych w art. 286 k.p.c. pozostawione jest uznaniu sądu (por. wyrok SN z dnia 17 grudnia 1999 r., II UKN 273/99; wyrok SN z dnia 24 czerwca 2008 r., I UK 373/07; wyrok SN z dnia 21 listopada 1974 r., II CR 638/74).

Okoliczność, że opinia biegłych nie ma treści, odpowiadającej stronie, zwłaszcza gdy wypowiedzieli się kompetentni co do fachowości biegłych, nie może uzasadniać przeprowadzenia dowodu z uzupełniającej opinii lub z opinii dalszych

biegłych. Za nieuzasadnione należy uznać stanowisko według którego nie wolno zaniechać przeprowadzenia dowodu z opinii dalszych biegłych, jeżeli dotychczas opracowane opinie biegłych nie dają podstaw do rozstrzygnięcia sprawy w sensie twierdzonym przez stronę. Odmienne stanowisko oznaczałoby bowiem przyjęcie, że należy przeprowadzić dowód z wszelkich możliwych biegłych, by się upewnić, że niektórzy z nich nie byłiby takiego zdania, jak strona (por. wyrok S.N. z dnia 18 lutego 1974 r., II CR 5/74). Potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (por. wyrok SN z dnia 4 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99).

Sąd więc trafnie nie uwzględnił wniosku o powołanie innego biegłego i nie powołał wnioskowanego dowodu. Ewentualne uchybienia proceduralne z tym związane nie mają wpływu na rozstrzygnięcie.

Mając na uwadze powyższe okoliczności należało, zgodnie z art. 385 k.p.c., orzec jak w sentencji. O kosztach orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c.

Barbara Mokras Henryk Haak Wojciech Vogt